

حاشیه‌های مهم‌تر از متن یک پروسه؛ افغانستان به کدام سو روان است؟

صفحه ۲

هواداران ثبات و همگرایی روز جمعه در کابل تظاهرات کردند

هزاران تن از هواداران دسته‌ی انتخاباتی ثبات و همگرایی به رهبری عبدالله عبدالله، در پیوند به آن چه که «تقلب در انتخابات و عملکرد جانبدارانه‌ی کمیسیون» می‌خوانند، روز جمعه در شهر کابل تظاهرات کردند.

با آغاز این تظاهرات بیشتر جاده‌های پایتخت به روی رفت‌وآمد بسته شدند. این معترضان صبح روز جمعه (۸ قوس) از بخش‌های گوناگون پایتخت خودشان را تا منطقه‌ی فواره‌ی آب در نزدیکی ریاست‌جمهوری رساندند.

هواداران ثبات و همگرایی خواهان ابطال ۳۰۰ هزار رأی جنجالی هستند، که به گفته‌ی آنان تقلبی است. معترضان هم‌چنان می‌گویند که روند بازشماري آرا برای آنان پذیرفتنی نیست.

بایر فرهمند، معاون نخست دسته‌ی انتخاباتی ثبات و همگرایی، در جمع معترضان اعلام کرد، که اگر خواست‌های این دسته‌ی انتخاباتی از سوی کمیسیون مستقل انتخابات پذیرفته نشود، تظاهرات آنان از روز شنبه در دیگر ولایت‌ها نیز آغاز خواهد شد. اسدالله سعادت، معاون دوم این دسته‌ی انتخاباتی نیز می‌گوید: «هنوز هم فرصت است تا کمیسیون مستقل انتخابات به قانون و کارشيوه‌های انتخاباتی برگردد، وگرنه جای تقلب‌کاران و حامیان تقلب، گوشه‌ی زندان خواهد بود.»

هواداران ثبات و همگرایی با صدور قطع‌نامه‌ی شش‌ماده‌ی خواهان ابطال فوری ۳۰۰ هزار رأی به گفته‌ی آنان «تقلبی» هستند.

آنان هشدار می‌دهند در صورتی که خواست‌های‌شان پذیرفته نشود: «از تمام گزینه‌های مشروع، صلح‌آمیز و مردمی برای به کرسی نشاندن رأی مردم کار خواهند گرفت و بساط تقلب‌کاران را بر خواهند چید.»

سفر غیرمنتظره‌ی ترمپ به افغانستان

دونالد ترمپ، رئیس‌جمهور آمریکا در سفری غیرمنتظره پنج‌شنبه‌ی هفته‌ی قبل به کابل آمده و در جمع نظامیان آمریکایی در بگرام از آمادگی طالبان برای توافق آتش‌بس خبر داده است. کاخ سفید اعلام کرده که آقای ترمپ حدود دو ساعت در افغانستان خواهد بود تا مراسم روز شکرگزاری را میان سربازان آمریکایی بگذرانند.

آقای ترمپ در بگرام گفت: «طالبان می‌خواهند به توافقی برسند، خواهیم دید که آیا می‌توانند به توافقی برسند یا نه. اگر برسند که رسیدند، اگر نه هم که خب نرسیدند. اشکالی ندارد.» او گفت آمریکا می‌خواسته با طالبان به توافقی برسد، اما به این دلیل که آن‌ها یک سرباز آمریکایی را کشتند، آمریکا از توافق عقب کشید. رئیس‌جمهور آمریکا گفت در شش ماه اخیر پیشرفت بزرگی در مذاکرات به‌دست آمده و طالبان هم آتش‌بس می‌خواهد.

او هم‌چنین تأکید کرد و گفت نیروهایش در افغانستان را «به طور عمده» کاهش خواهد داد اما شمار دقیقی از سربازانی را که می‌خواهد در افغانستان نگه دارد، روشن نکرد. اشرف غنی، رئیس‌جمهور کشور هم در کنار آقای ترمپ حاضر شده است. آقای ترمپ از اشرف غنی، همتای خود در افغانستان برای صحبت دعوت کرد و رئیس‌جمهور غنی در سخنانی از «اوج فداکاری» سربازان آمریکایی در کشورش تشکر کرده است.

ارگ ریاست‌جمهوری افغانستان نیز با نشر اعلامیه‌ای گفته که در این دیدار، رئیس‌جمهور ترمپ «از پیشرفت‌های نیروهای امنیتی و دفاعی افغانستان در مبارزه با تروریسم ستایش و شکست داعش را در شرق افغانستان» به آقای غنی تبریک گفته است. هم‌چنین براساس این اعلامیه، دو طرف تأکید کردند که «اگر طالبان متعهد به یک موافقت‌نامه‌ی صلح هستند، باید آتش‌بس را قبول کنند.»

فرمانده لوای سرحدی هلمند کشته شد

به نقل از سلام و پندار، عمر زواک، سخنگوی والی هلمند به این رسانه گفته است، ظاهرگل مقبل، فرماندهی لوای سرحدی این ولایت در نتیجه‌ی انفجار یک ماین در ولسوالی مارجه، جان باخت. به گفته‌ی آقای زواک، در این رویداد سه تن به شمول یک خبرنگار نیز زخمی شده‌اند. سخنگوی والی هلمند افزوده، این رویداد زمانی رخ داده، که فرماندهی لوای سرحدی با شماری از خبرنگاران برای پایان عملیات سرکوب طالبان نشست خبری برگزار می‌کرد، که پیش از رسیدن به مکان نشست، جان باخت. گروهی تا کنون مسوولیت این رویداد را بر عهده نگرفته است.

کرنش غنی در برابر ترمپ

کاربران اجتماعی از کرنش رئیس‌جمهور غنی در مقابل ترمپ انتقاد نموده و آن را بی‌حرمتی به‌نظام سیاسی و حاکمیت ملی افغانستان خواندند. این اولین بار است، که رئیس‌جمهور آمریکا، دونالد ترمپ پس از پیروزی در انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا در سال ۲۰۱۶ میلادی به افغانستان سفر می‌کند. با این وجود به نظر می‌رسد، که رفتن رئیس‌جمهور غنی به استقبال ترمپ در بگرام براساس منطبق دیپلماسی بین‌المللی صورت نگرفته؛ بلکه براساس نیازمندی‌های سیاسی و مالی انجام یافته است. رئیس‌جمهور غنی با قرار گرفتن در پشت سر ترمپ عملن نشان داد، که او مطیع‌ترین آدم برای آمریکا و منافع آن کشور در افغانستان و در سطح منطقه می‌باشد. غنی در شرایط کنونی افغانستان از پایگاه و جایگاه سیاسی و اجتماعی متزلزل برخوردار بوده و با استقبال گرم از ترمپ در بگرام تلاش دارد تا حمایت رهبر کاخ سفید را برای بقای حاکمیت‌اش در افغانستان جلب نماید.

باور ترمپ، نیروهای داعش در افغانستان به شدت شکست خورده و طالبان نیز آمادگی توافق اند. او گفت: «طالبان می‌خواهند معامله کنند، خواهیم دید که آیا آنان این کار را می‌کنند، این باید یک توافق واقعی باشد، اما خواهیم دید، آنان برای این می‌خواهند توافق کنند که شما مأموریت عالی انجام می‌دهید.» او هم‌چنین از نقش آمریکا در سطح منطقه و مهار تروریسم در جهان نیز ستایش نموده و از گرفتاری و به‌قتل‌رساندن ابوبکر البغدادی، رهبر و بنیان‌گذار داعش توسط نیروهای آمریکایی نیز تقدیر نموده و آن‌را مهم‌ترین گام برای کاهش خشونت‌ها و محو بنیادگرایی اسلامی در سطح منطقه و جهان خواند.

هم‌چنین رئیس‌جمهور غنی نیز برای استقبال از ترامپ به بگرام رفته و بر نقش نیروهای امنیتی آمریکا در مهار و تروریسم و افراط‌گرایی در افغانستان تأکید کرد. با این وجود استقبال رئیس‌جمهور غنی از ترمپ در پایگاه هوایی بگرام واکنش‌های مختلف در شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌های جمعی داشت.

گروستایی

پنج‌شنبه‌ی هفته‌ی قبل (۷ قوس) دونالد ترمپ، رئیس‌جمهور ایالات متحده‌ی آمریکا در یک سفر غیرمنتظره و از قبل اعلان‌نشده وارد پایگاه هوایی آمریکا در بگرام افغانستان شد. این سفر برای اشتراک در مراسم شکرگزاری از نیروهای امنیتی آمریکا در پایگاه هوایی بگرام انجام یافته است. ارگ ریاست‌جمهوری طی اعلامیه‌ای خبر از ملاقات و دیدار رئیس‌جمهور غنی با ترمپ در بگرام دادند. ترمپ در جمع نیروهای امنیتی آمریکا مقیم افغانستان از پیشرفت‌ها و دستاوردهای حکومت‌اش در طول سه‌سال گذشته یاد نموده و از نیروهای آمریکایی در افغانستان تقدیر نمود. او گفت شما برای حمایت از دولت و مردم آمریکا در افغانستان مبارزه می‌کنید. به گفته‌ی او، آمریکا در طول سه‌سال گذشته (از آغاز دوره‌ی ریاست‌جمهوری‌اش) پیشرفت‌های خوبی داشته است. او تأکید کرد، که من به حیث رئیس‌جمهور همیشه حامی تان در حکومت بوده‌ام و برای حفظ حقوق شما در آمریکا تلاش می‌کنم. به

سفر هیأت طالبان به ایران؛ مذاکرات صلح از سر گرفته می‌شود؟

صفحه ۳

مبارزات پارلمانی شورای ملی دوره‌ی هفتم (۱۹۴۹-۱۹۵۱)

صفحه ۴

سرنوشت مهیّم انتخابات ریاست‌جمهوری؛ بحران انتخاباتی در راه است؟

صفحه ۵

مواظب «کاسه‌های داغ‌تر از آتش» باشید

یکم: تصمیم‌های پرسش‌برانگیز کمیسیون مستقل انتخابات، انتخابات ریاست‌جمهوری را با بحران و بُن‌بست مواجه کرده است. مدیران این نهاد، به‌جای این‌که تخنیک‌ی تصمیم بگیرند و مسلکی عمل کنند، سیاسی تصمیم گرفته و مصلحتی عمل کرده‌اند. اقدام به‌بازشماری نزدیک به ۳۰۰ هزار رأی که از سوی شرکت درملوگ قرنطین شده بود، مصداق عینی و واضح این ادعا است. قبل از این نیز در مواردی رهبری کمیسیون انتخابات، با رویکرد سیاسی، پلان‌های عملیاتی انتخابات ریاست‌جمهوری را پیش برده بودند. در استخدام‌ها نیز گزارش‌های مبنی بر گماشتن افراد نزدیک به دسته‌ی دولت‌ساز در رأس دفاترهای ولایتی کمیسیون انتخابات نشر شده بود. با کنار هم گذاشتن این موارد، نتیجه‌ای که به‌دست می‌آید، این است، که وضعیت آشفته‌ی کنونی محصول تصمیم‌گیری‌ها و عمل‌کردهای غیرمسلکی مدیران کمیسیون مستقل انتخابات است.

دوم: فارغ از بحث تخنیک‌ی، در التهاب اجتماعی که بر سر نتیجه‌ی ابتدایی انتخابات به‌وجود آمده، دست‌های پیدا و پنهان دیگری نیز نقش داشته‌اند. درست است، که مدیران نهادهای برگزارکننده‌ی انتخابات، ضعیف، غیرمسلکی و سیاسی عمل کردند و در تصمیم‌گیری‌هایشان لغزش‌های فراوانی را شاهد بوده‌ایم، اما در پراکندگی سیاسی و بی‌ثباتی اجتماعی کنونی، حلقه‌ها و چهره‌های نقش داشته که در قالب دسته‌های انتخاباتی تنظیم شده‌اند. این حلقه‌ها و چهره‌ها شناخته‌شده و معلوم‌الحال اند و بیشتر در رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی با پخش و نشر واره‌نوی‌خبرها و برجسته‌کردن حواشی رویدادها به‌عصیت ستمی و نفرت قومی-زبانی دامن می‌زنند. ماجرای ادعای امرالله صالح، معاون اول دسته‌ی انتخاباتی دولت‌ساز مبنی بر توهین نژادپرستانه در یک جلسه‌ی دسته‌ی انتخاباتی ثبات و همگرایی از سوی یکی از اعضای این دسته به هزاره‌ها، از درون همین شیوه بیرون می‌آید. هرچند در آن ماجرا تیر صالح به سنگ خورد و او در برجسته‌کردن احساسات جمعی هزاره‌ها در برابر تیم ثبات و همگرایی ناکام ماند، اما در موارد دیگر رفتارهای افراد و حلقه‌های گماشته‌شده‌ی دیگر در درون هردو دسته‌ی پیش‌ساز انتخاباتی در دامن‌زدن به‌عصیت قومی، مذهبی و زبانی تاجایی کارگر و موفق بوده است. واقعیت این است، که بحران سیاسی در کشورهای جهان سوم به‌ویژه افغانستان در جریان انتقال قدرت، یک امر طبیعی و قابل مدیریت است، اما پا گذاشتن روی عصیت قومی و ستمی از سوی حلقه‌ها و افراد مشخص پیامدهای ناگواری در پی دارد و برای آینده‌ی پروسه‌ی دولت-ملت‌سازی خطرناک است. به‌همین دلیل، کار عاقلانه و آینده‌نگرانه این است، که قشر سیاسی، مردم و رهبران دسته‌های انتخاباتی مواظب این حلقه‌ها باشند. رفتارهای استفاده‌جویانه‌ی از این دست، چشم‌انداز آینده را تیره و تاریک می‌کند و به بحران بی‌اعتمادی در میان مردم بیشتر از پیش دامن می‌زند.

سوم: عبدالکریم خرم، رییس‌دفتر حامد کرزی رییس‌جمهور پیشین کشور، در کتاب خاطرات‌اش «چهل سال در طوفان» از جریان انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۱۴ روایت‌ها و نقل و قول‌های عجیبی کرده است. او در بخشی از این کتاب، پرده از زوایای پنهان جنجال‌های انتخابات بر می‌دارد و می‌نویسد: «کشور در حالت سردرگمی قرار گرفته بود، با آن‌که ما در ارگ بودیم و حامد کرزی رسماً رییس‌جمهور افغانستان بود، ولی به‌تدریج عنان از دست ما می‌رفت و شکل نظاره‌گرد را اختیار می‌نمودیم.» هم‌چنان آقای خرم در بخش دیگر از کتاب خود می‌گوید، رییس‌جمهور از وزیر امور داخله، آقای داوودزی پرسید، چرا جلو گشت و گذار و فیرهای افراد آشوب‌گر را در شهر نمی‌گیرد، آقای داوودزی در جواب با لهجه‌ی تهدیدآمیز خواستار استعفا شد و گفت: «لجام همه‌چیز از دستم رفته است.» با توجه به این تجربه تلخ، وضعیت کنونی نیز چنین دیده می‌شود. هرگاه تنش‌ها بر سر نتیجه‌ی ابتدایی انتخابات گسترش یابد، کلیت دولت و دست‌آوردهای هژده‌ساله‌ی اخیر به مخاطره خواهد افتاد. به هر میزان که وضعیت متزلزل شود، گروه‌های تروریستی و درحال جنگ با دولت افغانستان آن‌هم در شرایطی که دور جدید گفت‌وگوهای صلح در حال از سرگیری است، به‌دست‌آوردها و جایگاه بهتر و حتا بالاتر از دولت افغانستان قرار خواهند گرفت. هرگاه کار به این‌جا برسد و حلقه‌های معلوم‌الحال دست از دامن‌زدن به تنش‌های اجتماعی بر ندارد، کشور به‌صورت جدی به بحران خواهد رفت.

حاشیه‌های مهم‌تر از متن یک‌پروسه؛ افغانستان به کدام سو روان است؟

زمان‌ها نسبت به خود پروسه مهم‌تر بوده است. یکی از این حاشیه‌ها، پروسه‌ی صلح است. نزدیک به یک‌سال پیش، زمانی که زلمی خلیل‌زاد به حیث نماینده‌ی خاص وزارت خارجه‌ی امریکا در امور صلح افغانستان انتخاب شد، پروسه‌ی صلح افغانستان در رأس برنامه‌های ایالات متحده قرار گرفت و رفته‌رفته با جدی‌تر شدن گفت‌وگوها میان هیأت امریکایی و گروه مذاکره‌کننده‌ی طالبان، پروسه انتخابات به حاشیه رفت. جریان مذاکرات از سوی امریکایی‌ها به‌گونه‌ای دنبال می‌شد، که مردم و قشر سیاسی افغانستان تصور می‌کردند، انتخابات برگزار خواهد شد. به همین دلیل بود، که تا ساعاتی قبل از لغو مذاکرات صلح از سوی دونالد ترامپ، بدون دسته‌ی دولت‌ساز، دسته‌های انتخاباتی دیگر کارزارهای انتخاباتی‌شان را به‌صورت جدی آغاز نکرده بودند. توییت پیش‌بینی‌ناشده‌ی ترامپ در کنار این‌که جریان مذاکرات صلح را متوقف کرد، به پروسه‌ی انتخابات روح تازه دمید. پس از آن، دسته‌های انتخاباتی و مردم به برگزاری انتخابات امیدوار شدند. با وصف آن‌که زمان کارزارهای انتخاباتی محدود بود، تعدادی از کاندیدان به ولایات سفر کردند و با برپایی گردهمایی‌ها و تجمعات انتخاباتی، برای جلب آرای مردم تلاش نمودند.

اکنون یک‌بار دیگر پروسه‌ی صلح، رنگ عوض کرده و از سر گرفته شده است. دونالد ترامپ، رییس‌جمهور امریکا در یک سفر از قبل اعلام‌ناشده برای به‌جا‌آوری مراسم «شکرگزاری» به افغانستان آمد و اعلام کرد، که گروه طالبان برای اعلام آتش‌بس آماده شده‌اند. در جریان این سفر آقای ترامپ با رییس‌جمهور غنی نیز دیدار کرد و هر دو با حضور در جمع نظامیان امریکایی در پایگاه بگرام، ضمن قدردانی از دست‌آوردهای سربازان امریکایی در امر مبارزه با هراس‌افگنی، بر اعلام آتش‌بس تأکید کرده‌اند. دونالد ترامپ گفته است، در شش ماه گذشته، پیش‌رفت قابل‌ملاحظه‌ای در مذاکرات صلح با گروه طالبان داشته‌ایم. رییس‌جمهور امریکا هم‌چنان گفته: «حالا طالبان می‌خواهند آتش‌بس کنند. من باور دارم که این ممکن است. ما خواهیم دید چه چیزی اتفاق می‌افتد، اما پیش‌رفت فوق‌العاده داشته‌ایم.» ارگ ریاست‌جمهوری افغانستان نیز اعلام کرده است، که دو طرف در دیدارشان تأکید کرده‌اند: «اگر طالبان معتقد به توافق صلح اند، باید آتش‌بس کنند تا افغانستان به صلح پایدار دست یابد.» با این اوصاف، در شرایطی که تا هنوز نتیجه‌ی ابتدایی انتخابات ریاست‌جمهوری اعلام نشده و تنش‌ها بر سر چگونگی جمع‌بندی و اعلام نتیجه رو به

افزایش است، از سرگیری گفت‌وگوهای صلح، بار دیگر انتخابات را زیر سایه قرار خواهد داد و به حاشیه‌ی مهم‌تر از متن این پروسه مبدل خواهد شد.

مسئله‌ی دیگر در امر برگزاری انتخابات، نقش متغیرهای این پروسه است. با وصف آن‌که در ظاهر امر بسیاری از سیاسیون افغانستان انتخابات را به‌عنوان تنها راه انتقال مسالمت‌آمیز قدرت پذیرفته‌اند و به آرای مردم در جریان برگزاری انتخابات مراجعه می‌کنند، اما در عمل بر نقش متغیرهای بیرونی و اثرگذاری آنان بر نتیجه‌ی انتخابات بیشتر از هر چیزی دیگر باورمند هستند.

برای روشن شدن این ادعا به سرگذشت انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۲۰۱۴ میلادی توجه کنید. در آن انتخابات با وجود آن‌که صدها میلیون دالر از هزینه‌ی ملی برای برگزاری انتخابات مصرف شد و مردم به‌صورت پررنگ به پای صندوق‌های رأی رفتند، حکومت اما از دل انتخابات بیرون نیامد، بلکه جان‌کری، وزیر خارجه‌ی پیشین ایالات متحده‌ی امریکا به افغانستان آمد و با میانجی‌گری میان دو نامزد پیش‌ساز، حکومت توافقی وحدت ملی را به‌وجود آورد. باور به اثرگذاری چنین متغیرهایی بر پروسه‌ی انتخابات در میان قشر سیاسی اکنون نیز وجود دارد.

نزدیک به دوهفته پیش جریان مکالمه‌ی تلفنی ترامپ و غنی از سوی هواداران دسته‌ی دولت‌ساز با بزرگ‌نمایی عجیبی تبلیغ شد. پیش‌فرض هواداران و حامیان آقای غنی این بود، که ترامپ با این تماس تلفنی چراغ سبز به غنی برای ماندن او به قدرت سیاسی نشان داده است و این‌گونه محمد اشرف غنی رییس‌جمهور باقی خواهد ماند.

این فرضیه اکنون با سفر آقای ترامپ به افغانستان و دیدار او با آقای غنی قوی‌تر شده است. از صبح روز جمعه (۸ قوس) به این طرف، پس از آن‌که جریان سفر دونالد ترامپ به افغانستان و دیدار او با محمد اشرف غنی همگانی شد، بسیاری از هواداران دسته‌ی دولت‌ساز در فضای مجازی به‌صورت ضمنی و صریح نسبت به ماندن غنی به قدرت ابراز شادمانی کردند. در این میان عجیب اما این است، که همین عالی‌جنابان در صورتی که زمان جلب نظر و رأی فرا برسد، هرگونه وابستگی بیرونی را خیانت تعبیر کرده و بر آرای پاک مردم و مردم‌سالاری تأکید می‌کنند. با این حال نمی‌توان گفت که کشور به کدام سو می‌رود؛ ثبات سیاسی یا بحران؟

مبارزات پارلمانی شورای ملی دوره هفتم (۱۹۴۹-۱۹۵۱)

«شاه محمود خان در زمستان ۱۹۴۸ انتخابات سری و آزاد شورای ملی دوره هفتم را اعلان کرد. قسمتی از روشن فکران کابل و ولایات، در این انتخابات حصه گرفته و کاندیدای خودشان را اعلام نمودند. دولت نیز یک‌عده گماشتگان خود را وارد مجلس نمود. در این انتخابات، ضمن سرمنشی ظاهر شاه، عبدالهادی خان داوی که تا هنوز حسن شهرت سابقه‌ی خود را نباخته بود، به‌حیث وکیل ده سبز داخل شورا و رئیس این مجلس گردید. به‌این صورت ۱۷۱ نفر وکلای شورا مرکب از سه‌دسته؛ روشن فکران مبارز و مخالف دولت، گماشتگان دولت و اشخاص بی‌طرف تکمیل شد. روی هم رفته وکلا از هر دستی بودند: ملاکین بزرگ و تجار بزرگ، عده‌ای از روحانیون، روشن فکران طبقات متوسط و خورده، مأمورین سابقه، روشناسان محلی و غیره. همین که شورا تشکیل و انتخابات هیأت ریسه (رئیس، دونفر معاون و یک‌نفر منشی) آغاز گردید، مداخله‌ی حکومت و دیکته‌ی شاه راجع به تعیین رئیس، محسوس شد و از همین جا صفوف گماشتگان دولت و نماینده‌های مردم و دسته‌ی بی‌طرف از هم جدا گردید. روشن فکران مبارز از کاندیدشدن برای عضویت در هیأت مدیره خودداری کرده و عبدالهادی خان داوی کاندید ریاست را تنها گذاشتند، تا احتیاجی به گذاشتن صندوق و اخذ آرای سری و کتبی نماند. ولی گماشتگان دولت یک‌نفر وکیل دیگر (گلاب‌شاه لوگری) را کاندید نموده و صندوق را گذاشتند. روشن فکران مبارز ورقه‌ی سفید انداختند، گلاب‌شاه خان یک‌رای گرفت و عبدالهادی خان طور اتوماتیک رئیس اعلام گردید. معین اول شورا عبدالرشید خان و منشی شورا عبدالعظیم خان هم به‌سهولت رأی حاصل کردند. روشن فکران مبارز تنها به نماینده‌ی حزب ویش‌زلمیان (گل‌پاچا الفت) رأی دادند تا معین دوم شورا گردید.

هم‌چنین هنگام ایفای رسم قسم (که به‌صورت معمول آن‌وقت تعهد وفاداری به ملت و شاه و حکومت بود) روشن فکران از ذکر نام حکومت خودداری کرده و علی‌الرغم قاعده‌ی قدیم فقط سوگند وفاداری نسبت به مملکت و ملت برداشتند. این حرکت در صف‌آرایی بین دست راست حکومتی و اپوزیسیون پارلمانی تسریع نمود، خصوصاً که در تشکیل کمیسیون‌های متعدد و انتخاب روسا و منشیان کمیسیون‌ها، اپوزیسیون توانست آرای اکثریت را به‌نفع خود حاصل و ریاست کمیسیون‌ها را منحصر به‌دست آورد. همین کمیسیون‌ها بود، که قانون جدید وظایف داخلی شورا و قانون جدید انتخابات را به‌شکل نسبتن دیموکراتیک آن تسوید و لزوم تجدید و وضع قوانین اساسی، تشکیلات ملکیه، تفریق وظایف مأمورین و قانون ترفیع و تقاعد مأمورین را مطرح کرد و هم قسمتی از وزرا را برای بار اول در تاریخ پارلمانی افغانستان احضار و استجواب نمود. فعالیت کمیسیون‌ها اکثریت مجلس را در پهلوی خود داشت و به‌زودی شورا به‌شکل مفتش اعمال حکومت در آمد و فیصله‌های عمده‌ای در سیاست خارجی و داخلی کشور صادر نمود.

مثلن همین که مجلس شورا با نطق شاه (۱۰ سرطان ۱۳۲۸ شمسی) افتتاح شد، شورا تصمیم خودش را دایر به‌محتویات نطق شاه ابراز و در جراید دولتی منتشر ساخت. نطق شاه به‌سه نکته تکیه کرده بود: «اول نظر به‌مقتضیات امروزه‌ی جهان، حکومت افغانستان بر پلان‌های سابقه‌ی خویش تجدید نظر نموده و به‌شورا تقدیم خواهد نمود. دوم در سیاست خارجی، حکومت رعایت حقوق و احترام متقابل با دیگران و صرف مساعی در راه تأمین صلح جهان نموده، میثاق ملل متحد را احترام خواهد کرد. سوم نیت حکومت افغانستان را پاکستان سوءتعبیر نموده در معاملات سیاسی و تجارتي مشکل تراشی ایجاد و بر خاک افغانستان تجاوز هوایی کرده است.»

شورای ملی دو نکته‌ی اول را تأیید و در مورد نکته‌ی سوم تصمیم خودش را به‌قرار ذیل اظهار و رسمن منتشر ساخت: «ملت افغانستان از موافقتی که در راه تجارت و سیاست افغانستان از طرف پاکستان ایجاد می‌شود و هم‌چنان ممانعتی که پاکستان از آزادی رای و تشکیلات آزاد و استقلال ولایات سرحد افغانی از چترال تا بلوچستان می‌نماید، متأثیر و متحسین است. شورای ملی افغانستان حقوق خود را پایبند هیچ‌نوع معاهدات و قراردادهایی نمی‌داند، که دولت‌های افغانستان قبل از موجودیت پاکستان با دولت انگلیسی هندوستان قدیم عقد کرده بودند. شورای ملی افغانستان خط فرضی دیورند و امثال آن را حقوق معتبر نشناخته و خط فاصل افغانستان و پاکستان امروزه نمی‌داند...»

منبع: افغانستان در مسیر تاریخ، میرغلام محمد غبار، جلد دوم، انتشارات میوند، صص ۲۶۱-۲۶۳

سرنوشت مبهم انتخابات ریاست جمهوری؛ بحران انتخاباتی در راه است؟

کامیر پناهیان

بیش‌تر از دوماه است، که انتخابات ریاست‌جمهوری بدون نتیجه‌ی ابتدایی باقی مانده است. بر اساس تقویم از قبل اعلان شده توسط کمیسیون مستقل انتخابات، قرار بود نتایج ابتدایی در ۲۷ ماه میزان و نتایج نهایی در ۱۸ عقرب سال روان اعلان گردد؛ اما بنابر دلایل نه چندان مشخص، این تقویم برای مدت نامعلومی به تعویق افتاده است. مسوولین کمیسیون مستقل انتخابات دلیل تأخیر در اعلان نتایج ابتدایی را عدم باز شماری آرا و ثبت آن‌ها در سرور مرکزی این نهاد دانسته و تأکید می‌کنند، که از تمام ظرفیت‌های موجود در کمیسیون برای حفاظت از آرای پاک مردم افغانستان استفاده خواهد شد.

این در حالی است، که شورای نامزدان انتخابات ریاست‌جمهوری از عملکرد کمیسیون مستقل انتخابات انتقاد نموده و مسوولین این نهاد را به جانب‌داری از دسته‌ی انتخاباتی مشخص متهم می‌سازند. این شورا تأکید می‌کنند که باید مصالح علیای کشور قربانی منفعتهای شخصی و گروهی افراد نگردد. به باور این شورا، مسوولین کمیسیون مستقل انتخابات با اشاره دسته‌ی انتخاباتی مشخص در مورد سرنوشت انتخابات ریاست‌جمهوری تصمیم می‌گیرند. با این حال اما چندی قبل مسوولین کمیسیون مستقل انتخابات از باز شماری آرا در ولایات کشور خبر دادند. این مسوولین تأکید کردند، که به دلیل عدم شفاف‌بودن برخی اوراق نتایج، این کمیسیون تصمیم گرفته است تا روند باز شماری آرا را در ولایات آغاز نمایند.

روند باز شماری آرا از سوی دسته‌های انتخاباتی و مشخص دسته‌ی ثبات و همگرایی به رهبری عبدالله عبدالله، با واکنش‌های جدی مواجه گردید. هیأت رهبری این دسته‌ی انتخاباتی، روند باز شماری آرا را تحمیل قلب سازمان‌یافته علیه مردم افغانستان و بی‌حرمتی به آرای پاک عنوان نمودند. در اعلامیه‌ای این دسته‌ی انتخاباتی بر حفظ شفافیت و ابطال ۳۰۰ هزار رأی به‌گفته‌ی آن‌ها تقلبی از سوی کمیسیون مستقل انتخابات تأکید شده بود. اما کمیسیون مستقل انتخابات روند باز شماری آرا را به رغم مخالفت‌های شدید، در ولایات آغاز نمود.

پس از آغاز روند باز شماری، دسته‌ی انتخاباتی ثبات و همگرایی به رهبری عبدالله عبدالله، این روند را تحریم نموده و از هوادان‌شان در ولایات خواستند تا جلو باز شماری آرا را بگیرند. به دنبال تصمیم این دسته‌ی انتخاباتی، هفت ولایت کشور تا کنون از مجموع ۳۴ ولایات، شاهد بسته‌بودن درب کمیسیون مستقل انتخابات بوده و روند باز شماری در این ولایات هنوز متوقف مانده است. با این حال مسوولین کمیسیون مستقل انتخابات ضمن تأکید بر شفافیت در پروسه‌ی انتخابات به دسته‌ی انتخاباتی عبدالله عبدالله هشدار می‌دهند، که اگر آنان اجازه‌ی باز شماری آرا را ندهند، این کمیسیون بر اساس صلاحیت‌های قانونی خویش از حکومت و نهادهای امنیتی خواستار مداخله خواهد شد.

در همین حال روز جمعه هفته‌ی قبل (۸ قوس) کابل پایتخت، شاهد اعتراض‌های خیابانی به حمایت از موضع تیم ثبات و همگرایی بود. هواداران این تیم با حضور در خیابان‌های پایتخت خواستار ابطال ۳۰۰ هزار رأی به‌گفته‌ی آن‌ها بدون بیومتریک و خارج از زمان انتخابات شدند. معترضان با شعارهای بر ضد حکومت و کمیسیون مستقل انتخابات از کمیسیون خواست تا به وظایف‌شان عمل نموده و تحت فشار سیاسی تیم‌های انتخاباتی قرار نگیرند. این گروه‌هایی که با عنوان حمایت از رأی پاک به‌جاده‌های پایتخت آمدند به رئیس‌جمهور غنی نیز هشدار دادند، که تحت هیچ شرایطی حکومت مشارکتی و مصلحتی را نخواهند پذیرفت. این اعتراض با خواندن قطع‌نامه‌ی شش‌ماده‌ای در کابل خاتمه یافت. در این قطع‌نامه از جامعه‌ی جهانی و یوناما نیز خواسته شده است، تا از شفافیت در پروسه انتخابات حمایت نموده و مانع بحران در کشور گردند. این اعتراض‌کنندگان خشمگین هشدار دادند، که کمیسیون یک روز وقت دارد تا در مورد سرنوشت ۳۰۰ هزار رأی باطل تصمیم نهایی خویش را اعلان نمایند؛ در غیر آن صورت هواداران این تیم در ولایات مختلف کشور به تظاهرات گسترده اقدام خواهند نمود. محمد محقق عضو برجسته‌ی تیم ثبات و همگرایی که در جمع معترضان صحبت می‌کرد به حکومت و جامعه‌ی جهانی هشدار داد، که اگر جلو وضعیت موجود در کمیسیون مستقل انتخابات گرفته نشود، کشور به بحران خواهد رفت. به باور او کمیسیون مستقل انتخابات بر اساس سلیقه‌ی تیم دولت‌ساز عمل نموده و به آرای پاک مردم افغانستان، قانون اساسی، ارزش‌های ملی و

منافع عمومی کشور توجه نمی‌کند.

در همین حال اما حوا علم نورستانی، رئیس کمیسیون مستقل انتخابات در واکنش به این گردهمایی در صفحه‌ی توئیترش نوشت: «ما بر اساس قانون عمل می‌کنیم و یک اینچ از مواضع قانونی خویش عقب‌نشینی نخواهیم کرد و تحت فشار هیچ‌کس قرار نمی‌گیریم، ما کمیسیون مستقل هستیم.»

با این وجود به نظر می‌رسد، که مدیریت پروسه‌ی انتخابات از کنترل کمیسیون مستقل انتخابات خارج شده و ادامه این وضعیت می‌تواند خطرات زیر را به باور آورد.

1- احتمال بحران فراگیر؛ با تأخیر در اعلان نتایج انتخابات ریاست‌جمهوری احتمال دخالت گروه‌ها و حلقه‌های مختلف برای اخلاص نظم عمومی و ایجاد تنش‌های قومی و سمتی میان مردم افغانستان وجود دارد. در صورتی که وضعیت شکننده‌ی کنونی به‌صورت درست مدیریت نشود، ارزش‌های ملی و حرمت نظام سیاسی کشور به‌مخاطره خواهد افتاد. مسوولین کمیسیون مستقل انتخابات و تمامی ظرفیت‌های سیاسی باید بر اساس مصالح و منافع ملی کشور به قانون اساسی و ارزش‌های کلان کشوری احترام گذاشته و تلاش نمایند تا مصالح عمومی در اولویت برنامه‌های آنان باشد.

2- بی‌باوری به ارزش‌های دموکراتیک؛ هر قدر که نتایج ابتدایی انتخابات ریاست‌جمهوری با تأخیر اعلان شود، بی‌باوری عمومی نسبت به پروسه‌های انتخابی بیشتر شده و مردم افغانستان به انتخابات برای همیشه اعتماد شان را از دست می‌دهند. پس از توافق بُن مردم افغانستان برای تشکیل دولت- ملت جدید بر اساس پارادیم‌های مدرن حکومت‌داری، هزینه‌های سنگین و وزین را پرداخت نموده است. تمامی ظرفیت‌های سیاسی و مدیران ارشد نظام سیاسی در کشور مکلف اند تا مصالح علیای افغانستان را در اولویت قرار داده و برای تجدید حیات دموکراسی در کشور تلاش‌های جدی و همه‌جانبه نمایند. کمیسیون مستقل انتخابات هر چه زودتر باید نتایج ابتدایی انتخابات ریاست‌جمهوری را اعلان نموده و نگذارند از وضعیت شکننده‌ی کنونی، دشمنان افغانستان استفاده نموده و نظام نوپای سیاسی را به‌اضمحلال بکشاند.

سفر هیأت طالبان به ایران؛ مذاکرات صلح از سر گرفته می شود؟

دکتر محمد نسیم نظری

دشوار خواند، اما تأکید کرد؛ برای رسیدن به صلح پایدار در افغانستان از هیچ تلاشی دریغ نخواهد کرد. در پی آزادسازی دو استاد امریکایی که از سه سال به این سو در قید گروه طالبان بود، رییس جمهور ترمپ از تبادل زندانیان به وسیلهی حکومت افغانستان استقبال کرده و آنرا زمینه ساز رسیدن به صلح پایدار در کشور خواند. با این وجود، منابع نزدیک به گروه طالبان در کابل، تأیید می کنند، که گفت و گوهای صلح میان امریکا و گروه طالبان در قطر به صورت غیررسمی در جریان بوده و دو طرف روی خروج نیروهای امریکا از افغانستان و آتش بس در این کشور بحث می کنند. این در حالی است، که گفت و گوهای صلح میان نمایندگان امریکا و گروه طالبان پس از نزدیک به یک سال در ماه سنبله ی سال روان متوقف شد. سید اکبر آغا، نظامی پیشین و از چهره های نزدیک به طالبان در مورد آغاز غیررسمی گفت و گوهای صلح می گوید: «این گفت و گوها فعلاً به گونه ی پنهان ادامه دارد و من فکر می کنم، که این گفت و گوها به نفع افغانستان می باشد و معلومات من نشان می دهد، که کدام مذاکره ی رسمی مانند گذشته ادامه ندارد.»

این در حالی است، که پس از آزادی انس حقانی، منابع مطبوعاتی ارگ ریاست جمهوری از سهیم شدن حکومت افغانستان در گفت و گوهای صلح خبر می دهند. صدیق صدیقی، سخنگوی ریاست جمهوری افغانستان می گوید: «این بار ما با ایالات متحده ی امریکا هم سو هستیم؛ زیرا اولویت های ما در قسمت پروسه ی صلح واضح است، ما می خواهیم خشونت ها کاهش یابد و گفت و گوهای بین الافغانی آغاز شود.»

در همین حال، پییر مایدون، سفیر اتحادیه ی اروپا در کابل می گوید، که با تبادل زندانیان، امیدوار است خبرهای خوشی در مورد صلح افغانستان شنیده شود. او تأکید می کند که اتحادیه ی اروپا از هرگونه تلاشی که بتواند به ثبات سیاسی در افغانستان کمک کند، حمایت نموده و از آن به گونه ی کامل پشتیبانی می کند. با این وجود به نظر

چهار شنبه ی هفته ی گذشته (6 قوس) سهیل شاهین، سخنگوی دفتر سیاسی طالبان در قطر در صفحه ی توئیترش از ملاقات یک هیأت بلندپایه ی طالبان به رهبری ملا عبدالغنی برادر، رییس دفتر سیاسی این گروه با محمد جواد ظریف، وزیر خارجه ی ایران در تهران خبر داد. شاهین هدف از این ملاقات را تسهیل روند صلح افغانستان، چانه زنی های منطقه ای پروسه ی صلح، جلب هم کاری ایران به منظور حمایت از روند صلح افغانستان و نیز وضعیت مهاجرین افغانستان مقیم ایران عنوان نموده است. سید اکبر آغا، نظامی پیشین و از چهره های نزدیک به گروه طالبان در کابل نیز تأیید می کند، که ملا برادر با محمد جواد ظریف روی چگونگی پیشبرد مذاکرات صلح و کاهش خشونت ها در افغانستان بحث نموده است. به گفته ی این نظامی پیشین، طالبان به این لحاظ با کشورهای همسایه مثل چین، ایران و پاکستان وارد مذاکره هستند، که این کشورها می توانند، نقش موثر در افغانستان و آینده ی سیاسی کشور داشته باشد. زیرا به بارو او، امریکا با عدم شامل ساختن کشورهای همسایه در پروسه ی صلح، نتوانست این روند را به موفقیت برساند، از این جهت رهبری طالبان تلاش دارد، تا کشورهای همسایه را تشویق به حمایت از روند صلح افغانستان نماید. هم چنین وزارت خارجه ی ایران به منابع مطبوعاتی این کشور، تأیید کردند، که یک هیأت بلندپایه ی طالبان با وزیر خارجه ی ایران دیدار و ملاقات نموده است.

این در حالی است، که چندی قبل انس حقانی، مالی خان و حافظ رشید از فرماندهان برجسته ی گروه طالبان در بدل رهایی دو آموزگار امریکایی از سوی رییس جمهور غنی آزاد شدند. آزادی انس حقانی بازتاب گسترده و وسیع در سطح شبکه های اجتماعی داشت؛ کاربران این شبکه ها از این تصمیم رییس جمهور غنی انتقاد نموده و آنرا زمینه ساز افزایش خشونت ها در کشور خواند؛ هر چند که رییس جمهور غنی گرفتن این تصمیم را برایش

انکارناپذیر سیاست و قدرت در افغانستان می باشد. تا زمانی که صلح در کشور همگانی نشود، تشکیل و ایجاد هرگونه دستگاه سیاسی مقتدر منتفی است.

3- ایجاد اجماع منطقه ای و بین المللی؛ صلح افغانستان دارای ابعاد و زوایای مختلف است، برای رسیدن به صلح دایمی لازم است تا تمامی طرف های خارجی به شمول کشورهای همسایه و قدرت های بزرگ منطقه ای و بین المللی در این پروسه شریک و دیدگاه شان مد نظر گرفته شود. شاید عمده ترین دلیلی که باعث تأخیر در روند گفت و گوهای صلح میان امریکا و طالبان شد، نبود اجماع منطقه ای و بین المللی پیرامون صلح افغانستان باشد. زیرا در مذاکرات امریکا و طالبان کشورهای همسایه در حاشیه قرار داشتند و دیدگاه های آن ها در پروسه دخیل نبود. از این جهت لازم است تا با دقت و تأمل فراوان برای رسیدن به ثبات سیاسی و ختم خشونت ها در کشور تلاش شود.

4- گروه طالبان به عنوان بخشی از واقعیت های موجود در افغانستان نیازمند گفت و گو با دولت و مردم افغانستان است. اگر گروه طالبان واقعاً خواستار ختم خشونت و کاهش جنگ در کشور است، باید با انعطاف پذیری بیشتر و کاهش در عملیات های نظامی شان عملن خشونت ها را کاهش دهد. طالبان باید بدانند تا زمانی که خشونت ها را کاهش ندهند، هیچ نوع پیشرفت در پروسه ی صلح و حضور آنان در قدرت سیاسی افغانستان حاصل نخواهد شد.

می رسد، که توجه به موارد زیر می تواند در آغاز و پیشبرد گفت و گوهای صلح مهم باشد.

1- ایجاد گفتمان مشترک و وسیع در مورد پروسه ی صلح در سطح مناسبات داخلی کشور؛ تا زمانی که اجماع داخلی پیرامون پروسه ی صلح به وجود نیاید، هرگونه تلاش شخصی، تیمی، حزبی و گروهی نمی تواند به این روند کمک کند. باید تمامی ظرفیت های سیاسی و اجتماعی بدون در نظر داشت ملاحظات سیاسی و قومی از روند صلح حمایت نموده و روی اجماع عمومی به توافق برسند. افغانستان پیش از هرچیز دیگر نیازمند صلح سراسری و ختم کشتارهای دسته جمعی است؛ از این جهت لازم است تا همه طرف های درگیر در این کشتار با اشتراک دیدگاه و توافق جمعی به ختم این فجایع بیندیشند.

2- انعطاف پذیری پیرامون صلح؛ شخصیت ها و تیم های سیاسی باید با انعطاف پذیری تمام به این پروسه شامل شوند؛ تا کنون متأسفانه تمامی تیم ها و شخصیت های سیاسی تنها در حد و عده های انتخاباتی و سیاسی به این روند توجه نموده اند. تیم های سیاسی در مبارزات کمپاینی همیشه از صلح می گویند و مردم را به آن تشویق می کنند؛ اما وقتی فرصت های مناسب برای رسیدن به صلح ایجاد می شود، آنان منافع شخصی شان را ترجیح می دهند. رهبران سیاسی باید بدانند، که پروسه ی صلح و گفت و گو با طالبان نه تنها شعار سیاسی نیست؛ بلکه واقعیت

کمیسیون انتخابات:

تحت هیچ شرایطی حق دخالت در روند انتخابات را به شخص، گروه و نهاد نمی دهیم

خواستار ابطال فوری ۰۰۳ هزار رأی جنجالی شد که باور دارد فاقد اعتبار لازم است. دسته انتخاباتی «ثبات و هم گرایی» هشدار داد که اگر این شمار رأی باطل نشود، از روز شنبه، نهم قوس، تظاهرات خود در سایر ولایات را نیز آغاز خواهد کرد.

صندوق های مذکور را قرنطین و در حضور ناظرین، مشاهدین، رسانه ها و نماینده های کاندیدان بررسی نماید. بنابراین، کمیسیون نمیتواند قبل از انجام بررسی ها (تفتیش و بازشماری) آراء را باطل سازد. هزاران تن از هواداران دسته انتخاباتی ثبات و همگرایی جمعه گذشته در پیوند تعلق های انتخاباتی دست به اعتراضات مسالمت آمیز زدند و

در امر بازشماری و تفتیش هفت ولایت باقی مانده همکاری نموده و بگذارند تا کمیسیون مکلفیت های قانونی خویش را مطابق با احکام قانون و طرز العمل های مصوب به انجام برساند. این اعلامیه همچنان می افزاید: «در صورت موجودیت شکایت موجه یا اعلامیه مشهود مبنی بر ارتکاب تخلف یا جرم در رابطه به صندوق های حاوی ورق رأی،

کمیسیون انتخابات در یک اعلامیه ای در پیوند به اعتراضات دسته انتخاباتی ثبات و همگرایی گفته است که کمیسیون انتخابات بر اساس قانون مسوولیت برگزاری انتخابات را دارد و از متعهد به حفظ آرای مردم است و این نهاد بر مبنای قانون تحت هیچ شرایطی حق دخالت در روند انتخابات را به اشخاص، گروه و یا نهادی نداده و نمی دهد. کمیسیون انتخابات دیروز (شنبه ۹ قوس) در اعلامیه ای گفته است که این نهاد با درک مسوولیت وظیفوی خود، همواره حاضر به ارایه پاسخ به اعتراض های قانونی و مبتنی بر شواهد و مدارک معتبر بوده و خود را در برابر مردم و قانون پاسخگو می داند. از این رو، کمیسیون مستقل انتخابات، از همه ی اعتراض کنندگانی که صدای اعتراضی شان را به شکل مسالمت آمیز به سمع این نهاد رسانیدند، تشکری نموده و در پاسخ به خواست های آنان، موارد آتی را یادآوری می نماید:

۱ کمیسیون مستقل انتخابات، بر مبنای قانون و اصل استقلالیت، از آرای مردم حفاظت کرده و تحت هیچ شرایطی حق دخالت در روند انتخابات را به اشخاص، گروه و یا نهادی نداده و نمی دهد.

۲ کمیسیون تمامی فرایندهای انتخاباتی را مطابق قوانین نافذه، لوابح و طرز العمل های مصوب کمیسیون به پیش می برد.

۳ کمیسیون به تمام جوانب ذیدخل، به ویژه کاندیدان محترم انتخابات ریاست جمهوری و مردم افغانستان اطمینان می دهد که تنها به آرای که اساس بایومتریکی داشته باشد، اعتبار می دهد. در این اعلامیه همچنان آمده است: «کمیسیون از تمام جوانب ذیدخل، سیاسیون کشور و بویژه کاندیدان محترم ریاست جمهوری می خواهد که

